

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 72/20
Luksemburg, 11 czerwca 2020 r.

Wyrok w sprawie C-88/19
Alianța pentru combaterea abuzurilor / TM i in.

Ścisła ochrona niektórych gatunków zwierząt na mocy dyrektywy „siedliskowej” obejmuje również okazy, które opuszczają swoje naturalne siedlisko i trafiają na obszary zamieszkałe przez człowieka

Schwytanie i transport wilka znalezionego w wiosce mogą zatem być uzasadnione jedynie wtedy, gdy są objęte odstępstwem przyjętym przez właściwy organ krajowy

W swoim wyroku w sprawie *Alianța pentru combaterea abuzurilor* (C-88/19), ogłoszonym w dniu 11 czerwca 2020 r., Trybunał orzekł o terytorialnym zakresie systemu ścisłej ochrony niektórych gatunków zwierząt ustanowionego w art. 12 ust. 1 dyrektywy 92/43 w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹ („dyrektywa siedliskowa”). W tym względzie **Trybunał potwierdził, że system ścisłej ochrony ustanowiony dla gatunków wymienionych w załączniku IV lit. a) do tej dyrektywy, takich jak wilk, znajduje zastosowanie również do okazów, które opuszczają swoje naturalne siedlisko i trafiają na obszary zamieszkałe przez człowieka.**

W 2016 r. pracownicy stowarzyszenia ochrony zwierząt, w towarzystwie lekarza weterynarii, schwytali i przetransportowali, bez uprzedniej zgody, wilka, który pojawiał się w gospodarstwie jednego z mieszkańców rumuńskiej wioski między dwoma dużymi obszarami chronionymi na mocy dyrektywy „siedliskowej”. Transport schwytanego wilka do rezerwatu nie odbył się jednak zgodnie z planem, a wilkowi udało się uciec do pobliskiego lasu. Wobec dopuszczenia się naruszenia prawa, zostało złożone zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w związku ze schwytaniem i transportem wilka w złych warunkach. W ramach tych postępowań karnych sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy przepisy ochronne dyrektywy „siedliskowej” mają zastosowanie do chwytania dzikich wilków na obrzeżach aglomeracji lub na obszarze jednostki samorządu terytorialnego.

Trybunał przypomniał na wstępie, że art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy „siedliskowej” nakłada na państwa członkowskie obowiązek podjęcia niezbędnych środków w celu ustanowienia systemu ścisłej ochrony gatunków zwierząt podlegających ochronie „w ich naturalnym zasięgu”, zakazujących jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków „dziko występujących”.

Jeśli chodzi o terytorialny zasięg tego zakazu umyślnego chwytania lub zabijania, Trybunał zauważył, że w odniesieniu do chronionych gatunków zwierząt, które tak jak wilk zajmują rozległe obszary, pojęcie „naturalnego zasięgu” ma szerszy zakres niż obszar geograficzny, na którym występują fizyczne lub biologiczne czynniki istotne dla ich życia i reprodukcji, i odpowiada obszarowi geograficznemu, na którym dany gatunek żyje lub rozprzestrzenia się w ramach swego naturalnego zachowania. Wynika z tego, że ochrona ustanowiona w art. 12 ust. 1 dyrektywy „siedliskowej” nie obejmuje restrykcji ani granic, a zatem nie pozwala na uznanie, że dziki okaz będącego pod ochroną gatunku zwierząt, znajdując się w pobliżu lub w granicach obszaru zamieszkałego przez człowieka, przechodząc przez takie obszary lub żywiąc się zasobami wytwarzanymi przez człowieka, jest zwierzęciem, które opuściło „naturalny zasięg”. Interpretację tę potwierdza definicja zawarta w art. 1 ust. 1 lit. f) Konwencji o ochronie wędrownych gatunków

¹ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. 1992, L 206, s. 7).

dzikich zwierząt², zgodnie z którą pojęcie „zasięgu” gatunku uwzględnia obszary wszelkiego rodzaju, przez które gatunek przechodzi.

W związku z tym, zdaniem Trybunału, brzmienie art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy „siedliskowej”, który zakazuje celowego chwytania lub zabijania okazów gatunków chronionych „w środowisku naturalnym”, nie pozwala na wyłączenie z zakresu ochrony na podstawie tego przepisu obszarów osiedlania się ludzi. Użycie sformułowania „dziko występujące” ma na celu jedynie wyjaśnienie, że zakazy zawarte w tym przepisie niekoniecznie mają zastosowanie do okazów w legalnej niewoli.

Wykładnia, zgodnie z którą ochrona ustanowiona w art. 12 ust. 1 lit. a) dyrektywy „siedliskowej” nie obejmuje ścisłych restrykcji lub granic, pozwala również na osiągnięcie celu zamierzonego w tym przepisie. Chodzi tutaj bowiem o ochronę danych gatunków nie tylko w szczególnych miejscach, lecz obejmuje wszystkie okazy gatunków zwierząt chronionych żyjące w przyrodzie lub w stanie dzikim, które pełnią tym samym funkcję w naturalnych ekosystemach. W tym względzie Trybunał zauważył również, że w wielu regionach Unii, takich jak na przykład ten w omawianej sprawie, wilki żyją na obszarach zajmowanych przez człowieka, ponieważ zagospodarowanie przez człowieka tych przestrzeni doprowadziło również do częściowego przystosowania się wilków do tych nowych warunków. Ponadto rozwój infrastruktury, nielegalna eksploatacja leśna, gospodarstwa rolne i niektóre rodzaje działalności przemysłowej przyczyniły się do wywarcia presji na populację wilków i na ich siedliska.

W związku z tym Trybunał stwierdził, że obowiązek ścisłej ochrony gatunków zwierząt chronionych ma zastosowanie do całego „naturalnego zasięgu” tych gatunków, niezależnie od tego, czy występują one w swym naturalnym siedlisku, na obszarach chronionych, czy też, wręcz przeciwnie, w pobliżu osiedli ludzkich.

W odniesieniu do zarządzania sytuacjami, które mogą zaistnieć, gdy okaz chronionego gatunku zwierząt wejdzie w kontakt z człowiekiem lub jego własnością, w szczególności konfliktami wynikającymi z zajmowania obszarów przyrodniczych przez człowieka, Trybunał przypomniał następnie, że do państw członkowskich należy ustanowienie kompletnych ram prawnych, które zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. b) i c) dyrektywy „siedliskowej” mogą obejmować środki zapobiegające poważnym szkodom, w szczególności w odniesieniu do upraw i hodowli, lub środki podejmowane w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub z innych względów o charakterze zasadniczym wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym ze względów o charakterze społecznym lub gospodarczym.

Trybunał potwierdził zatem, że chwytanie i transport okazu z gatunku chronionego zwierząt, takiego jak wilk, może odbywać się tylko wtedy, gdy jest objęte odstępstwem przyjętym przez właściwy organ krajowy na podstawie art. 16 ust. 1 lit. b) i c) tej dyrektywy, opartym w szczególności na względach bezpieczeństwa publicznego.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

² Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, podpisana w Bonn w dniu 23 czerwca 1979 r. i przyjęta w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji Rady 82/461/EWG z dnia 24 czerwca 1982 r. (Dz.U. 1982, L 210, s. 10).